

Samverkansgruppsmöte 15 dec 2020, anteckningar

Närvarande: Bengt-Göran Birgersson, Eva Hammarström, Pernilla Landin, Kristin Bertilius, Håkan Lundgren, Karl-Erik Karlsson, Roger Gustafsson, Carina Pålsson, Anna Thore, Jan Vågesjö, Ulf Hultqvist, Stefan Svensson, Michael Ingard, Johanna Eriksson, Linda Olsson, Susanna Minnhagen, Viktoria Nilsson, Anders Fröberg, Bodil Liedberg Jönsson, Renate Foks

Tid och plats: 13:00-15:00 Teams

Status för kommunernas handlingsplaner. Kan vi uttala oss på riksnivå?

Race for the Baltic-projektet "City accelerator" 2018 hade som mål att ta fram kommunala handlingsplaner mot övergödning. Alla kustkommuner bjöds in genom kalmarsundskommissionen. En mall togs fram för att räkna ut kommunernas beting och åtgärdsbehov för att målen i EUs vattendirektiv. Dessa mallar samt beräkningsunderlagen finns under "filer" i Kalmarsundskommissionens teams-grupp. Västervik, Kalmar, Borgholms, Mönsterås och Torsås kommuner arbetar med handlingsplaner mot övergödning (tillsammans med andra miljömål) i lite olika form. Fråga från styrgruppen: Ska vi uttala oss på riksnivå? I vilket forum? Förslaget blev DN-debatt, baserat på text som de refuserat tidigare. Ta hjälp av ett proffs för att få det antaget. Susanna cirkulerar materialet i styrgruppen.

Carina: Nytt åtgärdsprogram är på remiss, med det kommer nya beting. Ambitionen ligger troligtvis på ungefär samma nivå som tidigare. Carina kommer återkomma om detta.

Vilka regler gäller för "kombidammar"? Behövs förtydligande genom tidningsartiklar riktade mot markägare, eller ett fält-möte med Länsstyrelsens ledning?

Kombidammar, designade på ett sätt som ger höga naturvärden, näringsretention och också kan användas för bevattning, kan få miljöinvesterings- och LOVA-stöd. I torkans spår har LRF och kommunerna i LEVA-projektet kommunicerar detta som en win-win. Markägare uttrycker dock oro att naturvärden kan bli "för" höga, så biotopskydd begränsar vattenuttaget. Detta varnas för på olika forum, men enligt Länsstyrelsen i Kalmar är risken låg. Fråga från styrgruppen: Bör vi lugna lantbrukare genom tidningsartiklar i Land, ATL eller liknande, som riktar sig mot berörda?

Carina: Riskabelt, då bedömning måste göras från fall till fall. Men frågan diskuteras internt och vi ska hjälpa till för att förenkla. Länsstyrelsen kan förtydliga på sin hemsida och ska samverka med Länsstyrelserna i Skåne och Östergötland för mer konsekvent handläggning. I nästa EU-programperiod kommer det troligen gå att få investeringsstöd i Kalmar län för dammar som har bevattning som huvudsyfte.

Jan: Vi försöker få till kreativa lösningar för att få fler miljövärden, men hamnar i problem med miljölagstiftningen. Detta leder till att man drar slutsatsen att det är enklast att bara göra en ren bevattningsdamm. Det är synd om man inte vågar skapa fina miljöer av rädsla för att sedan ej få använda dammen – som ju inte ens fanns där från början! Anna: Bör vi träffas ute i fält och bjuda in lokala media för att tydliggöra problem? Kanske är dumt att gå ut nationellt? *Susanna, Jan, Johan och Pernilla pratar ihop sig med länsstyrelsen om, och isåfall hur, media kan informeras.*

Fortsättning på LEVA åtgärdssamordnaren 2022 – idé för ett gemensamt LOVA-projekt

Jan berättar om åtgärder som planerats i projektet. Att samla markägare runt ett avrinningsområde, ofta är det dikningsföretag, fungerar bra när det är små grupper. Arbetet tar dock tid, och markägare har ofta inte tid. Det är positivt för lantbrukarna att han kommer från LRF och har stöd hos kommunerna. Markägarna behöver "hjälp över tröskeln".

Susanna: Detta projekt har lett till stora åtgärder, snabbt, jämfört tidigare projekt på kommunen. Kombidammar verkar vara rätt väg att gå. Intresset är stort men det är tätt om tid, synd att stoppa nu men kommer inte hinna göra klart det som påbörjats. Ny ansökan är på gång: LOVA -Fortsätta LEVA med Kalmar, Torsås, Mönsterås, Borgholm, Mörbylånga och LRF som partners. Deadline för ansökan är 31 Jan. Frågan är om vi ska söka hela beloppet på ca 6 miljoner, med risk att övertrassera Länsstyrelsens LOVA-

pott, eller om vi bör dela upp ansökan? Länsstyrelsen rekommenderar att söka hela beloppet för att visa på samarbetet. Susanna: Ansökan behöver stärkas med kartor från kommunerna på möjliga åtgärdsplatser. Listan som redan finns på LEVA-åtgärder (som ska genomföras under 2021) kan skickas med då det visar på att arbetet fungerar och är på gång.

Bodil: Vi har inget minne att Oskarshamns kommun fått info eller tackat nej till projektet. Susanna skickar Bodil materialet så att de kan sätta sig in i projektet. Kommunens deltagande förutsätter att det finns personal som har tid att jobba med det. Kalle från Marsströmmens vattenråd påpekar vikten av att samordnaren är lokal så man inte hamnar ute på änden.

Carina: Skicka in ansökningar för finansiering genom landsbygdsprogrammet så att länsstyrelsen kan visa på att det behövs medel! De har fått in väldigt få ansökningar. Det är viktigt att visa på att det finns stort intresse för att anlägga våtmarker. Både våtmarker och bevattningsdammar behövs.

Andra LOVA/LONA eller andra ansökningar som lämnats in eller är på G?

Västervik:

Anders: Har ett eget LEVA projekt. Rekommenderar andra att få till en samordnare, det har gjort att de har kunnat jobba ytterligare med detta.

LOVA: 6 st fosfor-dammar. Flisfilterdiken som ska jämföras med kalkfilterdiken.

LOVA –samarbete med Valdermarsvik om Vindån. Inte klart ännu,
Life Carpe Water

Oskarshamn:

Ulf: LONA- pågående arbete, bara för samordning fram till sista juni 2021. Ny ansökan för att täcka tiden efter det, för samordning och åtgärder. Åtgärdsförslag finns.

Restaurering av gamla snötippen i Oskarshamn- pågående.

5-6 fosfordammar

Biotopvård Döderhultsbäcken.

Projekt "Uppströms E22", artikel i SBO-nytt (södra) ska ut till även icke-södra medlemmar.

Stefan Svensson: poängterar vikten av samordning. Någon som kan lägga tid på ansökningar och kommunikation med markägare/lantbrukare. Ulf har hjälpt mycket vilket har lett till åtgärder.

Bodil: Stångehamns vattenmiljö, en förstudie om stor åtgärd i en vik. LOVA medel är beviljat. Skrivbordsin-
ventering av vikar för prioritering av åtgärder mot närsaltsreduktion.

Mönsterås: Ingen deltagare

Susanna berättar att de ska vara med på LONA- Våtmarksuppföljning med Svenska naturskyddsföreningen där man kommer studera våtmarker som anläggs genom Sportfiskarnas projekt "Blötare Kalmar Län"(Kalmar, Torsås, Mönsterås)

Jan: I Habbetorp har man sökt LOVA-pengar för en våtmark. I LEVA är 2 kombidammar och 1 fosfor damm på gång.

Kalmar:

Renate LONA - Torsbäcken.

Utredning av våtmark utanför Rockneby.

LONA -Våtmarksuppföljning (kopplat till "Blötare Kalmar län – Triss i våtmarker")

Flera förlängda LOVA-projekt som inte hunnits klart i tid

Ett antal LOVA projekt för att höja kunskapsnivån.

Life Carpe Water

Nybro:

Linda: Har fått besked om LONA-pengar för dikesproppar.
4 privata LONA-våtmarker.
Fortsättning på restaurering av Hökasjön.
Fågelvåtmark – i samarbete med Bird Life Sweden.
Jobbar i många avrinningsområden.

Torsås:

Pernilla: LONA-Våtmarksuppföljning
Life Carpe Water
LOVA-LEVA
Fosforreducerande och vattenhållande åtgärder
Privatpersoner våtmark
Förlängda LONA

Borgholm:

Kristin: LONA- grundvatten på hela Öland, löper 2021 ut.
Amundsmosse, återskapande av sjön (lite av), pågår 2 år till.
Viktoria ska jobba via BEAB; LOVA-pengar för ytvattentäkt, åtgärder kopplat till dagvatten. Inga fler formella planer just nu.
Life Carpe Water

Mörbylånga:

Michael: nuvarande LOVA löper 1 år till
LONA tillsammans med Borgholm – LONA- grundvatten på hela Öland
LOVA – dagvattenplan
Utreda Hulterstad våtmarker
Våtmarker i Färjestaden
Pengar för mindre områden.
Besked om att gå med i LEVA
Försöker lyfta så att det blir ett långsiktigt arbete.

Ölands vattenråds projekt - Viktoria

Viktoria berättar om ett projekt där hon har försökt utvärdera vad som kan göras i form av mindre projekt på Öland. På Öland finns problem med torka och fastläggning av fosfor. Hon har delat in Öland varierande landskap och föreslagit åtgärder för varje område.

I vikar i "Drumlinområdet" bildas deltan där bäckarna rinner ut. Man kan inte göra så stora åtgärder uppström på grund av mycket jordbruksmark. Det man kan göra är att förbättra deltaområdena så sediment stannar upp. Dessa ytor är ofta betesmarker vilket leder till denitrifikation.

På östra landborgsområdet har många kustnära våtmarker blivit utdikade. Här kan man återmeandra vattendragen. I kustnära miljöer har meandrande vattendrag skapat våta områden.

I moränområdet på centrala Öland finns utdikade mossar. Här är förslaget att återmeandra vattendrag och ta bort dikesvallarna i beteshagar där det finns naturliga topografiska sänkor och låta dessa svämma över. Översilningsytor har bra effekt för retention av fosfor och kväve.

För stora alvaret finns inga mindre åtgärdsförslag. Att restaurera gamla alvarsjöar vore önskvärt, men innebär stora åtgärder. Västra kustslätten är det enda stället på Öland där fosfordammar skulle kunna fungera.

Michael: intressant – ser fram emot resultatet.

Kristin: hoppas på att vattenråden kan jobba vidare med detta och göra åtgärder i linje med detta.

Roger: är nyfiken på om det går att bromsa upp vattnet för att skapa en vattenspegel och grönområden på alvaret/torra marker. Viktoria: Man kan tröscla för att hålla kvar vatten i sänkor, men svårt där det är sprängt. På alvaret har man försökt dränera sjöar Översilningsytor i beteshagar förbättrar betet.

Roger: dubbla positiva effekter, lättare att få gehör. Viktoria: det finns många bra områden men alla är inte realistiska att göra åtgärder i.

Redovisning för 2020 års verksamhet

Utgår som mötespunkt men bifogas minnesanteckningarna

Övriga frågor

Utgår på grund av tidsbrist